

«Διὰ Γυναικὸς Πηγάζει τὰ Κρείττω»

Γυναίκα καὶ Ἐκκλησιαστικὴ Διακονία

«Οὐκ ἔνι ἄρσεν καὶ θήλυ· πάντες γὰρ ὑμεῖς εἰς ἔστε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ»

Ἡ Γυναικεῖα Διακονία στὸ Ἱεραποστολικὸ Ἔργο τοῦ Ἀποστόλου Παύλου*

Θεοδώρας Δούση, Θεολόγου

Ο Ἀπόστολος Παῦλος εἶναι ἓνας ἀπὸ τοὺς πρῶτους ἐμπειροὺς καθοδηγητὲς τῶν ψυχῶν καὶ ἀναμφίβολα ὁ πρῶτος καὶ σημαντικότερος Ἱεραπόστολος.

Καταυγασμένος ἀπὸ τὸ «φῶς τῆς Δαμασκοῦ», πρῶτα πρῶτα μὲ τὸν λόγο του καὶ εἰδικὰ μὲ τὸ «Θεοῦ ἐσμὲν συνεργοὶ» (Α' Κορ. γ' 9), τὸ «ζῶ δὲ οὐκέτι ἐγώ, ζῆ δὲ ἐν ἐμοὶ Χριστὸς» (Γαλ. β' 20), καὶ μὲ τὸ «οὐαὶ ἐμοί, ἐὰν μὴ εὐαγγελίζωμαι» (Α' Κορ. θ' 16), ἔδωσε τὴν οὐσία, τὸν σκοπὸ καὶ τὴν ὑποδομὴ τῆς Ἱεραποστολῆς.

Κι' ὕστερα μὲ τὶς μακρὲς Ἀποστολικὲς Περιοδεῖες του, ποὺ κάλυψαν χρονικὰ τὸ ὑπόλοιπο τῆς ζωῆς του -πάνω ἀπὸ 30 χρόνια- καὶ γεωγραφικὰ ἓνα πλῆθος χωρῶν τῶν δύο ἡπείρων (μεγάλο μέρος τοῦ τότε γνωστοῦ κόσμου), διασκελίζει τὸν περιορισμένο θρησκευτικὸ ὀρίζοντα τῶν Ἑβραίων καὶ ἀναδεικνύεται Ἀπόστολος τῶν Ἐθνῶν.

Τὴν μεγάλη ποικιλία ἐθνοτήτων, θρησκείων, συνηθειῶν, κοινωνικῶν τάξεων, θεσμῶν καὶ ἀντιλήψεων τὴν γεφυρώνει μὲ τὸ ἐγερτήριο σάλπισμα: «Χριστὸς χθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας» (Ἑβρ. ιγ' 8), καὶ μὲ τὸ κοινωνικὸ κήρυγμα: «οὐκ ἔνι Ἰουδαῖος, οὐδὲ Ἕλληνας, οὐκ ἔνι δοῦλος, οὐδὲ ἐλεύθερος, οὐκ ἔνι ἄρσεν καὶ θήλυ· πάντες γὰρ ὑμεῖς εἰς ἔστε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ» (Γαλ. γ' 28).

Τόσο ἡ διδασκαλία του ὅσο καὶ ἡ συμπεριφορὰ του ἐνδιαφέρει ἰδιαιτέρα τὴν ἐποχὴ μας, ἐποχὴ διαρκοῦς ἀνταγωνισμοῦ, ἀντιπαλότητος καὶ διεκδικήσεων, ἀκόμα καὶ ἄκρατου φεμινισμοῦ, γιατί κατοχυρώνει τὴν ἀξία τῆς ἐλευθερίας, τῆς ἀνθρώπινης ἀξιοπρέπειας καὶ τῆς ἰσοτιμίας τῶν ἀνθρώπων.

Στις Πράξεις τῶν Ἀποστόλων, ὅπως καὶ στὶς Ἐπιστολές του, βλέπουμε μεταξὺ τῶν ἄλλων καὶ πῶς μίλησε γιὰ τὶς Γυναῖκες, πῶς τὶς πλησίασε καὶ πῶς τὶς ἔκανε μετόχους τῆς σωτηρίας καὶ μάλιστα σὲ ἐποχές ποὺ ἡ γυναῖκα, τόσο στὸν Ἰουδαϊκὸ ὅσο καὶ στὸν εὐρύτερο εἰδωλολατρικὸ κόσμο, ἦταν περιφρονημένη.

Ἀκόμα ἔχουμε πληροφορίες γιὰ τὸ πῶς ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἀναγνωρίζει τὰ προσόντα τους, πῶς ἀξιοποιεῖ τὶς δυνατότητές τους, πῶς τὶς ἀναδεικνύει -πρῶτος αὐτὸς- Συνεργάτιδες στὸ ἔργο τῆς Ἱεραποστολῆς καὶ πῶς μοιράζεται τέλος μαζί τους τοὺς καρποὺς τῆς πνευματικῆς ἱκανοποίησης, τῆς τιμῆς καὶ τῆς εὐγνωμοσύνης τῶν πιστῶν καὶ τῆς ἱστορίας.

Ἐνῶ δὲν ἔκανε διάκριση ἀνάμεσα σὲ ἄνδρες καὶ γυναῖκες, γιὰ νὰ ἰσχυριστοῦμε ὅτι ἀπευθυνόταν μὲ τὸ κήρυγμα ἰδιαίτερος στὶς Γυναῖκες, πρέπει νὰ σημειώσουμε ὅτι στὸν εὐρωπαϊκὸ χῶρο καὶ μάλιστα στὴν κυρίως Ἑλλάδα (2η Περιοδεία), ἡ χριστιανικὴ διδασκαλία ἀκούστηκε πρῶτα σὲ Γυναῖκες. Ἔτσι ἔγινε στοὺς Φιλίππους κοντὰ στὸ ποτάμι Ἀγγίτη, ὅπου προσεύχονταν λίγες γυναῖκες Ἑβραῖες καὶ ἴσως καὶ λίγες προσηλύτες (Πράξ. ις' 13-15).

Στὴν Θεσσαλονίκη, ἀνάμεσα στοὺς πρώτους ποὺ πίστεψαν, ἦταν καὶ Γυναῖκες, ὄχι λίγες, ὅπως σημειώνει ὁ Εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς (Πράξ. ις' 4) καὶ μάλιστα ἀπὸ τὶς «πρῶτες», δηλαδὴ τὶς ἐπίσημες κοινωνικά.

Στὴν Βέροια ἐπίσης, ὅπου ὁ Παῦλος καὶ ὁ Σίλας ἔφθασαν φυγαδευμένοι ἀπὸ τὴ Θεσσαλονίκη καὶ ἀπευθύνθηκαν στὴν ἐβραϊκὴ Συναγωγὴ, δέχτηκαν μὲ πολλὴ προθυμία τὸ κήρυγμα καὶ -σημειώνει ὁ Λουκᾶς- πίστεψαν πολλὲς Ἑλληνίδες τῆς ἀνώτερης τάξης (Πράξ. ις' 12).

* * *

Καιρὸς ὁμως νὰ δοῦμε ἐπὶ πῶς, Γυναῖκες δηλαδὴ ποὺ στὴν συνεργασία τους μὲ τὸν Ἀπόστολο Παῦλο ἀναφέρονται μὲ τὰ ὀνόματά τους.

Καὶ πρώτη, ἡ **Λυδία** στοὺς Φιλίππους. Οἱ Φίλιπποι ἦταν μία τυπικὴ ἐπαρχιακὴ πόλη τῆς Μακεδονίας, μία μικρογραφία τῆς Ρώμης μὲ τὴν ἀγορά, τὸ θέατρο, τὴν ἀκρόπολη καὶ τὸ τεῖχος της. Οἱ κάτοικοι ἦταν περήφανοι γιὰ τὸ πολίτευμά τους. Ἔβγαζαν μὲ ἐκλογὲς δυὸ δημάρχους ἢ ἄρχοντες ἢ λαϊκότερα στρατηγούς. Οἱ ἄντρες ἦταν περήφανοι καὶ οἱ Γυναῖκες μᾶλλον φιλελεύθερες καὶ ἀνεξάρτητες. Συζητοῦσαν καὶ πολιτικά.

Οἱ Φίλιπποι ἔγιναν γιὰ τὸν Ἀπόστολο Παῦλο καρποφόρο ἱεραποστολικὸ πεδίο. Πρῶτες πίστεψαν οἱ Ἑβραῖες Γυναῖκες ποὺ ἀναφέραμε παρα-

πάνω. Ἀνάμεσα σὲ αὐτὲς ἡ Λυδία, μία πλούσια Γυναίκα. Δὲν ἦταν ἀπὸ τοὺς Φιλίππους, ἀλλὰ ἀπὸ τὰ Θυάτεια τῆς Λυδίας. Ἦταν εἰδωλολάτρισσα, ἀλλὰ σεβόταν τὸν ἀληθινὸ Θεό. Ὁ Εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς γράφει ὅτι ἦταν πορφυροπώλιδα (Πράξ. 1ς 13-14), δηλαδὴ Γυναίκα τοῦ ἐμπορίου. Ἐμπορευόταν μαλλὶ καὶ ὑφάσματα βαμμένα μὲ τὸ πανάκριβο κόκκινο χρῶμα τῶν κοχυλιῶν, τὴν πορφύρα. Νὰ σημειώσουμε, ὅτι τὸ ἐμπόριο τῆς πορφύρας ἀπαιτοῦσε σημαντικὰ κεφάλαια. Πλούσια λοιπὸν καὶ ἱκανὴ Γυναίκα ἡ Λυδία, θὰ ἔπρεπε νὰ τὰ ὑπολόγιζε ὅλα μὲ περίσκεψη. Ἐδῶ ὅμως τὰ πράγματα δὲν λειτούργησαν ἔτσι. Ἡ λογικὴ καὶ ἡ τεχνικὴ ὑποχωροῦν μπροστὰ στὴ δύναμη τῆς Χάρης τοῦ Θεοῦ.

Ὁ Λουκᾶς γράφει: *«Αὐτῆς ὁ Κύριος τῆς ἀνοιξε τὴν καρδιά, νὰ προσέχει σ' αὐτὰ ποὺ ἔλεγε ὁ Παῦλος»* (Πράξ. 1ς 14).

Μία σειρὰ ἐνεργειῶν τῆς τὸ ἀποδεικνύει αὐτό:

1. Τὰ ἐνδιαφέροντά τῆς ἀποκτοῦν πνευματικὸ προσανατολισμό.
2. Διακρίνει τὴν ἀλήθεια, ποὺ πηγάζει κατευθεῖαν ἀπ' τὸ Θεό.
3. Ἀποδέχεται τὸ κάλεσμα ποὺ τῆς ἀπευθύνει ὁ Θεὸς καὶ ἀμέσως βαπτίζεται ἡ ἴδια κι' ὁδηγεῖ στὸ Βάπτισμα ὅλο τὸ προσωπικὸ τοῦ σπιτιοῦ τῆς.
4. Ὅταν βαπτίστηκε, κάλεσε τοὺς Ἀποστόλους νὰ ἐγκατασταθοῦν στὸ σπίτι τῆς, κάτι πολὺ τολμηρὸ γιὰ τὴν ἐποχὴ τῆς. Τὸ εἶπε ὅμως πολὺ σωστά: *«ἂν μὲ κρίνετε πιστὴ στὸν Κύριο»*.

Ἐκφράζει ἔτσι τὴν ἐπιθυμία τῆς νὰ φιλοξενήσει τὴν πρώτη Ἐκκλησία, νὰ κάνει τὸ σπίτι τῆς τόπο ἱερῶν Συνάξεων. Ταυτόχρονα ὅμως ἐκφράζει καὶ τὴν εὐγνωμοσύνη τῆς στοὺς ἐργάτες τοῦ Κυρίου. Καὶ ὁ Εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς συμπληρώνει: *«μαῶς τὸ ζήτησε μὲ πολλὴ ἐπιμονή»*.

Ἐτσι ὁ Παῦλος καὶ ὁ Σίλας μένουν στὸ σπίτι τῆς καὶ θεμελιώνουν καὶ στηρίζουν τὴν τοπικὴ Ἐκκλησία τῶν Φιλίππων, ποὺ τόσο ἀγαπητὴ ἦταν στὸν Ἀπόστολο Παῦλο. Αὐτὴ εἶναι ἡ πρώτη Ἐκκλησία στὸν εὐρωπαϊκὸ χῶρο. Ἡ Ἐκκλησία μας τιμᾷ τὴ Λυδία, τὴν πρώτη Εὐρωπαϊὰ Χριστιανή, στὶς 20 Μαΐου.

* * *

Καὶ τώρα ἡ **Πρίσκιλλα** (Πράξ. 1η 2-26, 2η Περιοδεία), μία ἄλλη γυναικεία μορφή, ἐργατοτεχνίτρα αὐτῆ, ποὺ στὸ πλάϊ τοῦ ἀνδρός τῆς, Ἀκύλα, γίνεται φίλη καὶ Συνεργάτιδα τοῦ Ἀποστόλου Παύλου καὶ τελικὰ Ἱεραπόστολος.

Ἡ Πρίσκιλλα καὶ ὁ Ἀκύλας κατοικοῦσαν στὴν Κόρινθο. Ἦταν ἓνα ζευγάρι σκηνοποιῶν στὴν ταπηταγορὰ τῆς Κορίνθου. Ἡ βιοτεχνία τῆς πορφύρας, ἡ ταπητουργία καὶ ἡ κατασκευὴ σκηνῶν εἶχε μεταφερθεῖ ἀπὸ τὴν Ἀνατολή.

Ο Παῦλος, σύμφωνα με τις Πράξεις (ἡ' 2-26), μετὰ τὴν Ἀθήνα ἦρθε στὴν Κόρινθο. Ἐκεῖ βρῆκε ἕναν Ἰουδαῖο ἀπὸ τὸν Πόντο, ποὺ εἶχε ἔρθει πρόσφατα μετὰ τὴν γυναῖκα του, τὴν Πρίσκιλλα ἀπὸ τὴ Ρώμη, πιθανότατα μετὰ τὸ διωγμὸ τῶν Ἰουδαίων, ὕστερα ἀπὸ τὸ Διάταγμα τοῦ Αὐτοκράτορος Κλαυδίου.

Η Πρίσκιλλα φαίνεται ἀπὸ τὸ ὄνομά της ὅτι ἦταν Ρωμαία· ἀλλοῦ ὁ Παῦλος τὴν ὀνομάζει Πρίσκα. Ὑπάρχει μάλιστα μία γνώμη ποὺ βασίζεται σὲ ἐπιγραφές, ὅτι ἀνῆκε σὲ διακεκριμένη οἰκογένεια τῆς ρωμαϊκῆς κοινωνίας¹.

Οἱ Πράξεις τῶν Ἀποστόλων μᾶς λένε, ὅτι ὁ Παῦλος στὴν Κόρινθο λόγῳ τῆς τέχνης τοῦ σκηνοποιοῦ ποὺ ἀσκοῦσε, γνώρισε τὸ ζευγάρι τῶν ὁμοτέχνων του καὶ ἐργαζόταν μαζί τους. Ἔτσι ἄρχισε μία ἀπὸ τὶς πιὸ καρποφόρες φιλίες ποὺ εἶχε ἡ ζωὴ τοῦ Παύλου καὶ τῆς νέας Ἐκκλησίας.

Καρποὶ αὐτῆς τῆς εὐλογημένης φιλίας ἦταν:

1. Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἔχει πολὺτιμους Συνεργάτες.

2. Ἀνοίγουν οἱ ὀρίζοντές του πρὸς τὴν Ρώμη, γενικότερα πρὸς τὴν Δύση, ποὺ ἀργότερα ξέρομε τί ρόλο ἔπαιξε στὴ ζωὴ του καὶ στὴν ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας.

3. Ὁ χῶρος τοῦ ἐπαγγέλματος καὶ ἡ βιοποριστικὴ ἐργασία γίνονται ἀφετηρία ἐπικοινωνίας καὶ ἱεραποστολικῆς δραστηριότητας. Ἐδῶ ἀξιοσημεῖωτη εἶναι ἡ παρουσία τῆς Πρίσκιλλας, ποὺ ὄχι μόνον δὲν ἐμποδίζει, ἀλλὰ βοηθεῖ σὲ πνευματικὰ ἀνοίγματα, σὲ ἀνοιχτοὺς ὀρίζοντες.

4. Τὸ σπίτι της γίνεται τόπος Συνάξεων τῶν Χριστιανῶν, χῶρος λατρείας τοῦ Θεοῦ, δηλαδὴ «κατ' οἶκον Ἐκκλησία».

Φαίνεται πῶς τὸ σπιτικὸ τὸ κυβερνοῦσε ἡ Πρίσκιλλα. Σὲ τέσσερις ἀπὸ τὶς ἑξὶ περιπτώσεις, γράφει ὁ Holzner στὸ βιβλίο «Παῦλος», τὸ ὄνομά της ὁ Λουκάς τὸ ἀναφέρει πρῶτο¹.

Χωρὶς ἀμφιβολία ἔγινε μία ἀπὸ τὶς ἡγετικὲς γυναικειῆς μορφές τοῦ Χριστιανισμοῦ. Καμιά γυναῖκα ἀπὸ ὅσες βοήθησαν τὸν Παῦλο δὲν πῆρε τέτοιο ἔπαινο, ὅπως αὐτὴ.

Γράφει στὴν πρὸς Ρωμαίους Ἐπιστολὴ (ις' 3): «Χαιρετισμοὺς στὴν Πρίσκιλλα καὶ τὸν Ἀκύλα, τοὺς συνεργάτες μου στὸ ἔργο τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Διακινδύνευσαν τὴν ζωὴ τους γιὰ χάρι μου καὶ τοὺς εὐχαριστῶ, ὄχι μόνον ἐγώ, ἀλλὰ καὶ ὅλες οἱ Ἐκκλησίαι τοῦ μὴ ἰουδαϊκοῦ κόσμου».

Γιατί ὁμως μιλάει γενικὰ γιὰ ἔθνικὸ κόσμο;

Φεύγοντας ὁ Ἄπ. Παῦλος ἀπὸ τὴν Κόρινθο, πῆρε μαζί του τὸ ζευ-

γος στην Ἔφεσο, ἡ ὁποία ἐξάλλου ἦταν περίφημη γιὰ τὴ βιομηχανία σκηνῶν.

Ἐκεῖ, ὅταν ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἔφυγε γιὰ Καισάρεια καὶ Ἀντιόχεια, ἡ Πρίσκιλλα μὲ τὸν Ἀκύλα συνέχισαν τὸ κηρυκτικὸ ἔργο. Ἐκεῖ γνώρισαν τὸν ἀλεξανδρινὸ λόγιό Ἀπολλῶ, ποῦ ἦταν σπουδαῖος γνώστης τῆς Ἁγίας Γραφῆς καὶ φλογερὸς ὁμιλητής. Ὡς τότε ἀνήκε στην κίνηση τοῦ Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ, τῶρα ὁμως ποῦ γνώρισε τὴν Πρίσκιλλα, ἐγινε οἰκογενειακὸς τους φίλος καὶ προπάντων Κατηχούμενος δικὸς τους.

Οἱ Πράξεις λένε ὅτι πῆραν κοντὰ τους τὸν Ἀπολλῶ καὶ τοῦ ἐρμήνευαν ἀκριβέστερα τὴν διδασκαλία τοῦ Χριστοῦ, «τὴν ὁδὸν τοῦ Θεοῦ» (Πράξ. ιη' 26). Εἶναι συνεπῶς πολὺ πιθανὸ ἢ Πρίσκιλλα, ἐκτὸς τοῦ ὅτι ἦταν δραστήρια, νὰ ἦταν καὶ μορφωμένη.

● *Ἐδῶ νὰ σημειώσουμε σὲ παρένθεση, ὅτι ἡ 13η Φεβρουαρίου εἶναι ἀφιερωμένη στὴν μνήμη τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων καὶ Μαρτύρων Ἀκύλα καὶ Πρίσκιλλας. Τὴν ἡμέρα αὐτὴ τὴν προβάλλει ἡ Ὁρθόδοξη Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία ὡς ἡμέρα τῆς ἐδλογημένης συζυγίας καὶ οἰκογενείας, ὕστερα μάλιστα ἀπὸ τὴν ἐπέλαση καὶ κατοχὴ στὴν συνειδήση πολλῶν συμπολιτῶν μας τῆς δυτικῆς καὶ παντελῶς ἀμφίβολης ἐορτῆς τοῦ Ἁγίου Βαλεντίνου.*

Ἐνα πραγματικὰ λοιπὸν καρποφόρο ἱεραποστολικὸ ἔργο γεννήθηκε μέσα ἀπὸ τὴν ἐπικοινωνία καὶ τὴν ἐπαγγελματικὴ συνεργασία τοῦ Ἀπ. Παύλου μὲ τὴν Πρίσκιλλα καὶ τὸν Ἀκύλα.

* * *

Σ' ἔνα τελειῶς διαφορετικὸ τομέα τοῦ ἱεραποστολικοῦ ἔργου, διακονεῖ μία ἄλλη ἐμπιστὴ Συνεργάτιδα τοῦ Παύλου, ἡ **Φοίβη**, ἡ «*Διάκονος τῆς Ἐκκλησίας τῆς ἐν Κερχραῖς*». Ἡ Ἐκκλησία μας τιμᾷ τὴν μνήμη της στὶς 3 Σεπτεμβρίου. Τὴν συστήνει ὁ ἴδιος ὁ Παῦλος μὲ τὴν Ἐπιστολὴ του στοὺς Ῥωμαίους καὶ διὰ μέσου αὐτῆς σ' ὅλους ἐμᾶς, ἀφοῦ εἶναι οἱ μοναδικὲς πληροφορίες ἀπὸ τὴν Καινὴ Διαθήκη γι' αὐτὴν.

Γράφει λοιπὸν (Ῥωμ. ις' 1-2): «*Σᾶς συστήνω τὴν ἀδελφή μας Φοίβη ποὺ εἶναι Διάκονος τῆς Ἐκκλησίας στὶς Κερχραῖς. Σᾶς παρακαλῶ νὰ τὴν δεχθεῖτε στὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου, ὅπως ἀρμόζει σὲ Χριστιανούς, καὶ νὰ τῆς παρασταθεῖτε σ' ὅ,τι σᾶς ἔχει ἀνάγκη, γιὰτὶ κι' αὐτὴ ἔχει βοηθήσει πολλοὺς κι' ἐμένα τὸν ἴδιο*».

Εἶναι τὸ πρῶτο ἐδάφιο, ὅπου γίνεται λόγος γιὰ Γυναίκα «*Διάκονο*», καὶ εἶναι ἡ πρώτη μαρτυρία γιὰ τὴν τάξη τῶν Διακονισσῶν στὴν πρώτη Ἐκκλησία².

Ἡ Γυναίκα λοιπὸν Διάκονος στὸν διδασκαλικό, στὸν κοινωνικό, ἀλλὰ καὶ στὸν λατρευτικὸ χῶρο τῆς Ἐκκλησίας.

Ἐξάλλου, κατὰ μία ἀντίληψη, ἡ Φοίβη μετέφερε ὡς κομιστὴς στὴν Ρώμη τὴν Ἐπιστολὴ πρὸς Ῥωμαίους. Ἦταν δηλαδὴ πρόσωπο μεγάλης ἐμπιστοσύνης. Ἐκτοτε, ἡ Φοίβη μπορεῖ νὰ εἶναι πρότυπο γυναικείας δραστηριότητος σ' ἓνα χῶρο ἀνοιχτὸ σὲ πολλὰ ἐπίπεδα, ὅπως εἶναι ἡ Ἱεραποστολὴ καὶ στὴν πλατεῖα καὶ τὴ στενὴ της ἐννοια.

* * *

Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος δὲν παραλείπει στὶς Ἐπιστολές του νὰ ἀποδώσει εὐσημα καὶ τιμὴ μεγάλη σὲ δυὸ Γυναῖκες ποὺ ἔδρασαν ἀποκλειστικὰ μέσα στὴν οἰκογένεια καὶ συνδέθηκαν μὲ τὴ μητρότητα καὶ τὶς οἰκιακὲς ἐργασίες.

Στὶς Πράξεις τῶν Ἀποστόλων διαβάζουμε (Πράξ. ις' 1-3): Στὰ Λύστρα ζοῦσε ἓνας Χριστιανὸς ὀνόματι Τιμόθεος. Ἡ μητέρα του λεγόταν **Εὐνίκη** (Β' Τιμ. α' 5). Ἦταν ἰουδαϊκῆς καταγωγῆς καὶ ὁ πατέρας του Ἕλληνας. Ἀνάμεσα στοὺς Χριστιανοὺς τῶν Λύστρων εἶχε καλὴ φήμη, καὶ ὁ Παῦλος τὸν πῆρε μαζί του ὡς συνοδό. Ἡ γιαιγία του λεγόταν **Λωῖς**.

Μὲ συγκίνηση ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἀναφέρεται (Β' Τιμ. γ' 15) στὴν ἀνυπόκριτη πίστη τοῦ Τιμοθέου, ποὺ τὴν θεωρεῖ συνέχεια καὶ ἀποτέλεσμα τῆς πίστεως τῆς γιαιγιάς καὶ τῆς μητέρας του.

Τί καλύτερο μνημόσυνο στὶς δυὸ Γυναῖκες ἀπὸ τὰ λόγια τοῦ Παύλου πρὸς τὸν Τιμόθεο: «*Σὺ νὰ μένεις πιστὸς σ' ὅ,τι ἔμαθες γιαιγίαι ζέρεις ἀπὸ ποῖον τὰ ἔμαθες*» καὶ παρακάτω: «*Μὴ λησμονεῖς ὅτι ἀπὸ τὴν βρεφικὴ ἡλικία σου γνωρίζεις τὴν Γραφή, ποὺ μπορεῖ νὰ σὲ κάνει σοφὸ, ὀδηγώντας σε στὴν σωτηρία διὰ τῆς Πίστεως στὸν Ἰησοῦ Χριστό*» (Β' Τιμ. γ' 15).

Νὰ λοιπὸν μία οἰκογένεια ποὺ στηρίχτηκε σὲ Γυναῖκες (μητέρα-γιαιγία), ἀπ' ὅπου βλάστησε ἓνα βλαστάρι, ἓνα ἄνθος, ὁ Τιμόθεος ποὺ ἐξελίχθηκε σὲ σπουδαῖο Συνεργάτη τοῦ Παύλου, ἀργότερα σὲ Ἐπίσκοπο Ἐφέσου καὶ παραλήπτη δύο Ἐπιστολῶν του (Α' καὶ Β' πρὸς Τιμόθεον).

Παράλληλα ὁμως, αὐτὸ τὸ σπιτικὸ ἔγινε τὸ πρῶτο κέντρο Συνάξεως Χριστιανῶν στὴν Ἐκκλησία τῶν Λύστρων.

Ἡ οἰκογένεια λοιπόν, μέσα στὸν πολυδύναμο ρόλο της, μπορεῖ νὰ γίνεῖ καὶ φυτώριο ἐργατῶν Ἱεραποστολῆς.

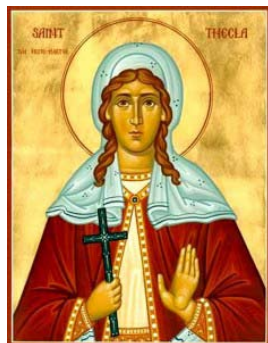
* * *

Ἐὰν κινηθοῦμε καὶ λίγο πιὸ ἔξω ἀπὸ τὰ κανονικὰ βιβλία τῆς Καινῆς Διαθήκης (Πράξεις καὶ Ἐπιστολές), θὰ δοῦμε ὅτι καὶ στὴν Ἀπόκρυφη Γραμματεία γίνεται λόγος γιαιγίαι ἱεραποστολικὴ δράση γυναικῶν.

Στὸ παλιὸ ἀπόκρυφο βιβλίον «*Πράξεις Παύλου καὶ Θέκλης*» ὑπάρχει ἡ

θρυλική διήγηση για την πραγματική μαθήτριά του Ἀπ. Παύλου, την Ἁγία **Θέκλα** στὸ Ἰκόνιο τῆς Μ. Ἀσίας. Ἀναφέρεται σὲ αὐτό, ὅτι μὲ τὴν μεγάλη της ἱεραποστολική δραστηριότητα - πέρα ἀπὸ τὰ μαρτυρία της - «πολλοὺς ἐφώτισε τῷ λόγῳ τοῦ Θεοῦ».

Βέβαια, τὸ βιβλίο εἶναι ψευδεπίγραφο καὶ ἔχει μυθιστορηματικὸ χαρακτήρα. Ἐρευνητὲς ὅμως ὅπως ὁ Harnak καὶ ὁ Holzner συμπεραίνουν ὅτι πίσω ἀπὸ τὶς φαντασιώδεις περιγραφές καὶ ὑπερβολές, ὑπάρχει ἱστορικὸς πυρήνας, ποὺ ἀνταποκρίνεται σὲ συγκεκριμένη πραγματικότητα³. Αὐτὴν ἄλλωστε τὴν ἱστορικὴ πραγματικότητα δέχτηκε ἡ Ἐκκλησία καὶ τιμᾷ τὴν Μαθήτριά τοῦ Παύλου **Θέκλα**, ὡς «*πρωτομάρτυρα καὶ πρόταθλον ἐν γυναιξί*», τὴν 24η Σεπτεμβρίου.

* * *

Στις Ἐπιστολές του ὅμως ὁ Ἀπ. Παῦλος ἀναφέρεται καὶ σὲ κατηγορίες Γυναικῶν, ἀλλὰ παράλληλα ἀναφέρει μὲ τὰ ὀνόματά τους ἕνα πλῆθος Γυναικῶν ποὺ τὸν διακόνησαν στὸ ἔργο του.

Στέλνοντας ἐπαίνους καὶ χαιρετισμοὺς ὄχι μόνον σὲ ἄνδρες, ἀλλὰ καὶ σὲ Γυναίκες, συνδέει τὰ ὀνόματα αὐτά, ἀφ' ἑνὸς μὲ τὰ προσωπικά τους χαρίσματα, τὴν ἀγαθὴ προαίρεσή τους καὶ προπάντων μὲ τὴν ἀγάπη τους στὸν Χριστό, ἀφ' ἑτέρου δὲ μὲ τὶς ἀνάγκες τῆς Ἱεραποστολῆς καὶ μὲ συγκεκριμένα Διακονήματα.

Χαιρετῆστε, γράφει, τὴν **Μαριάμ**, ποὺ πολὺ κοπίασε γιὰ μένα (Ρωμ. ις'), τὸν Ἀνδρόνικο καὶ τὴν **Ἰουνία**, ὁμοεθνεῖς καὶ συντρόφους στὴν φυλακή. **Τρύφαινα** καὶ **Τρυφώσα**, ποὺ κοπιᾶζουν γιὰ τὸν Κύριο, καὶ τὴν **Περσίδα**.

Χαιρετάει ἐπίσης τὸν Φιλὸλόγο καὶ τὴν **Ἰουλία**. Ἀκόμα ἀναγνωρίζει τὸν καλὸ χαρακτήρα τῆς μητέρας τοῦ Ρούφου, ποὺ τὴν θεωρεῖ καὶ δική του μητέρα.

Ἀναφέροντας τὴν **Χλόη**, θεωρεῖ πολύτιμες τὶς πληροφορίες της γιὰ τὰ σχίσματα τῶν Χριστιανῶν τῆς Κορίνθου (Α' Κορ. α' 11).

Στὴν Ἐπιστολή του πρὸς τὸν πλούσιο Φιλήμονα, στέλνει χαιρετισμοὺς στὴν σύζυγό του **Ἀπφία**. Μιλáει ἐπίσης μὲ ἐκτίμηση γιὰ τὶς θυγατέρες τοῦ Διακόνου Φιλίππου στὴν Καισάρεια, καὶ ἀναγνωρίζει τὰ προφητικά τους χαρίσματα (Πράξ. κα' 9). Ἐξάλλου, παρακαλεῖ τὶς παλιές συνεργάτιδες του στοὺς Φιλίππους, **Συντύχη** καὶ **Εὐδοκία** (Φιλ. δ' 2-3), νὰ λύσουν τὴν μεταξύ τους παρεξήγηση καὶ νὰ ὁμονοήσουν τώρα αὐτές, ποὺ πρὶν συνήθλησαν μαζί του στὴν διάδοσι τοῦ Εὐαγγελίου.

* * *

Τέλος, γράφοντας ο Ἄπ. Παῦλος πρὸς τὸν Τιμόθεο καὶ καθοδηγώντας τον στὸ ποιμαντικὸ ἔργο τοῦ Ἐπισκόπου, τοῦ μεταφέρει τὴν ἔγνοια του γιὰ τὶς χῆρες (Α΄ Τιμ. ε΄ 3-16), τὶς σὺφρονες ὁμως καὶ ἄγνές, τὶς «ὄντως χῆρες», ὅπως λέει, οἱ ὁποῖες εἶχαν ἀφιερωθεῖ στὰ ἔργα ἀγάπης τῆς Ἐκκλησίας. Οἱ χῆρες, ὅπως καὶ οἱ παρθένες, γιὰ τὶς ὁποῖες ἐπίσης γίνεται λόγος στὴν Α΄ πρὸς Κορινθίους Ἐπιστολή, ἀργότερα, στὴν μεταποστολικὴ ἐποχὴ, ἀποτελέσαν ἰδιαίτερη τάξη, ἐνταγμένη στὸ λατρευτικὸ καὶ κοινωνικὸ ἔργο τῆς Ἐκκλησίας.

Κάνει ἀκόμα λόγο γιὰ τὰ χαρακτηριστικὰ γνωρίσματα ποὺ πρέπει νὰ ἔχουν οἱ Γυναῖκες ποὺ ἀσκοῦν διακονικὸ ἔργο ἢ, κατὰ τὴν γνώμη ἄλλων, οἱ σύζυγοι τῶν ἐπισκόπων καὶ τῶν διακόνων - οἱ πρεσβυτέρους, θὰ λέγαμε σήμερα- ἢ, κατὰ μία τρίτη γνώμη, ὅσες ἔχουν προχωρημένη ἡλικία. Αὐτὰ τὰ γνωρίσματα εἶναι τὰ ἐξῆς: νὰ ὑπῆρξαν Γυναῖκες ἐνὸς ἀνδρός, νὰ εἶναι σεμνές, νηφάλιες, νὰ μὴ κακολογοῦν καὶ διαβάλουν, ὥστε νὰ εἶναι ἄξιες ἐμπιστοσύνης στὰ μέλη τῆς Ἐκκλησίας (Α΄ Τιμ. γ΄ 11 καὶ ε΄ 2). Καὶ αὐτὸ σημαίνει, ὅτι ὁ ρόλος τους στὴν Ἐκκλησία δὲν ἦταν εὐκαταφρόνητος.

* * *

Συνοψίζοντας ὅσα ἀναφέρθηκαν παραπάνω, θὰ μπορούσαμε νὰ παρατηρήσουμε τὰ ἐξῆς:

1. Ὁ Ἄπ. Παῦλος στὸ ἔργο τῆς Ἱεραποστολῆς δὲν κάνει διάκριση σὲ ἄνδρες καὶ γυναῖκες. Εἶναι ὁμως ὁ πρῶτος ποὺ χρησιμοποίησε τόσο τὴν Γυναῖκα.

Ἀπευθύνεται σὲ ὅλους, γιὰτὶ ὁ Χριστὸς ἦρθε γιὰ ὅλους, καὶ ὅλοι πρέπει νὰ σωθοῦν.

Δὲν ἀναζητᾷ εἰδικὰ τὴν Γυναῖκα, ἀλλὰ τὴν ἀναγνωρίζει ὡς ἰσότιμη στὸ σπιτί, ὡς μητέρα, σύζυγο ἢ ὡς ἄγαμη ἀφιερωμένη στὸν Χριστὸ καὶ τὴν ἀγάπη.

Ἐκτιμᾷ τὴν προικισμένη Γυναῖκα σὰν τὴν Πρίσκιλλα.

Συνεργάζεται μὲ τὴν ἐπαγγελματικὰ καταξιωμένη Λυδία καὶ προβάλλει σὲ εὐρύτερο χῶρο τὴν ἀφιερωμένη Φοίβη.

Ἰδιαίτερα ἐκτιμᾷ τὶς οἰκιακὲς ἐργασίες καὶ τὰ μητρικὰ καθήκοντα, καὶ τονίζει ὅτι αὐτὰ χαρίζουν στὴν Γυναῖκα τὸν οὐρανό.

Σ' ὅλες ὁμως τὶς περιπτώσεις ὑπογραμμίζει ἓνα κοινὸ σημεῖο: τὴν εὐσέβεια καὶ τὴν πίστη στὸν Χριστό.

2. Ὁ Παῦλος στὴν ἀποστολικὴ του πορεία δέχεται τὶς εὐκαιρίες ὅπως τοῦ τὶς στέλνει ὁ Θεός, ἀλλὰ τὶς ἀξιοποιεῖ μὲ σύστημα, ἐξυπνάδα καὶ μεθοδικότητα.

Δὲν ξέρω ἂν ὁ Ἄπ. Παῦλος, μόνος του ἢ κατὰ καιροὺς μὲ τοὺς συνοδοιπόρους του, κατέστρωνε «ἐπὶ χάριτος» ἐπιμελημένο σχέδιο δράσεως, ἢ ἂν ἡ φλόγα τῆς πίστεως του καὶ ἡ ἀκατανίκητη δύναμη τῆς ἀγάπης στὸ ἀποστολικὸ ἔργο, εἴλκυε κατευθεῖαν τὸν φωτισμὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Πάντως, τὴν ὅλη ἱεραποστολικὴ δράση διέπει ὀργάνωση καὶ τεχνικὴ.

Σὲ κάθε νέο τόπο ποὺ ἐπισκέπτεται:

ἀπευθύνεται πρῶτα στοὺς ὁμοεθνεῖς του, μὲ τοὺς ὁποίους εἶχε κοινὰ σημεῖα, κι' ὕστερα στοὺς ἐθνικούς·

διδάσκει πρῶτα μὲ τὰ γνωστὰ παραδοσιακὰ μέτρα, ἀντιλήψεις καὶ συνήθειες, κι' ὕστερα προσφέρονται οἱ νέες ἀλήθειες σὰν ἀπάντηση, διόρθωση ἢ συμπλήρωση·

καθιστᾷ κατὰ κανόνα τοὺς πρώτους πιστοὺς «συνεργοὺς» στὸ ἱεραποστολικὸ ἔργο, εἴτε τοπικούς εἴτε ταξιδευτές (π.χ. Ἀκύλας - Πρίσκιλλα)·

θὰ λέγαμε - μὲ σημερινούς ὅρους - ὅτι ὀργανώνει ἐκπαίδευση στελεχῶν, καὶ φροντίζει μαζί τους γιὰ τὴν καλλιέργεια τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ φρονήματος καὶ τὴν ἐνίσχυση τῆς πίστεως μὲ περαιτέρω διδασκαλία, μὲ νοθεσίες, μὲ ἐπίλυση προβλημάτων, μὲ ἐπιστολές, ἀλλὰ καὶ μὲ ἀποστολὲς συνεργατῶν (π.χ. Φοίβη) ἢ μὲ νέες ἀποστολικὲς περιοδεῖες.

* * *

Μποροῦμε ἔτσι νὰ διακρίνουμε μερικούς τομεῖς ἱεραποστολικῆς δράσεως ἢ -ἄς ποῦμε- Διακονήματα, ὅπου συμμετέχουν καὶ Γυναῖκες, ὅπως εἶναι οἱ ἑξῆς:

α. «*Κατ' οἶκον ἐκκλησία*». Δηλαδή, οἱ πιστοὶ διέθεταν τὰ σπίτια τους ὡς τόπο Συνάξεως γιὰ τὴν λατρεία καὶ τὴν διδασκαλία. Ἐδῶ καὶ μία παρένθεση: ὅταν ἡ προσέλευση ἦταν μεγάλη, προσφέρονταν χρήματα, γιὰ νὰ ἐνοικιασθοῦν αἰθουσες (π.χ. Σχολὴ Τυράννου στὴν Ἐφεσο, Πράξ. ιθ' 19).

β. Οἰκονομικὴ ἐνίσχυση τῆς Ἱεραποστολῆς ἀπὸ τὶς Χριστιανικὲς Κοινότητες (θυμίζουμε τὴν «λογία»). Αὐτὸ ὁ Παῦλος, παρὰ τὴν διαφορετικὴ ποιμαντικὴ πρακτικὴ του, τὸ θεωρεῖ ὄχι ἀπλῶς καλὴ πράξη, ἀλλὰ ὑποχρέωση τῶν πιστῶν: «*Τῶ δὲ ἐργαζομένῳ ὁ μισθὸς οὐ λογίζεται κατὰ χάριν, ἀλλὰ κατὰ ὀφείλημα*», γράφει στοὺς Ρωμαίους (Ρωμ. δ' 4).

γ. Ἐπιζητεῖται ἡ ἀλληλοσυμπαραστάση γιὰ τὶς ἀνάγκες ὅλων, ἀλλὰ καὶ τῶν Ἀποστόλων (Φιλ. δ' 17).

δ. Δέχεται, ἐπαινεῖ, ἐπομένως καὶ προτρέπει σὲ κόπους μέχρι διακινδύνευση τῆς ζωῆς γιὰ τὸν Χριστὸ καὶ τὸ ἔργο του (Ρωμ. ις').

ε. Ὑπογραμμίζει τὴν ἀποτελεσματικότητα ἀπὸ τὴν ἀνταπόκριση πιστῶν σ' ἓνα ὑποτυπῶδες -ἄς ποῦμε- δίκτυο πληροφοριῶν, χάρις στὸ ὁποῖο οἱ Ἀπόστολοι διέφευγαν κινδύνους (Πράξ. κ' 3 καὶ κγ' 16), ἢ μάθαιναν

για την κατάσταση των Χριστιανικῶν Κοινοτήτων (π.χ. πληροφορίες Χλόης για Κορινθίους).

ζ. Σημαντικὸ διακόνημα ἦταν ἡ μεταφορὰ τῶν Ἐπιστολῶν (π.χ. Φοίβη πρὸς Ρωμαίους), ἢ ἡ ἀνάγνωσή τους στοὺς παραληπτές ἀπὸ ὀρισμένους μεγαλοφώνως (Κολ. δ' 16).

ζ. Τέλος, ἰδιαίτερος λόγος γίνεται γιὰ τὴν φιλοξενία, ποὺ ἀποτελεῖ μία μορφή Ἱεραποστολῆς, ἕνα μέσο γιὰ ἐπικοινωνία καὶ ἀνάπτυξη περαιοτέρω δραστηριοτήτων. Πρόκειται γιὰ τὴν φιλοξενία τῶν Ἀποστόλων, Συνεργατῶν ἢ ἄλλων πιστῶν. Θυμίζουμε τὴν φιλοξενία τῆς Λυδίας (Πράξ. ις' 15), τῆς Πρίσκιλλας (Πράξ. ιη' 3), τῶν θυγατέρων τοῦ Διακόνου Φιλίππου (Πράξ. κα' 8)⁴.

* * *

Τελικὰ καὶ μία τρίτη γενικὴ παρατήρηση, ποὺ ἀφορᾷ στὴν σημασία ποὺ ἔδινε ὁ Ἄπ. Παῦλος στὴν ἀνάγκη τῆς ἐπικοινωνίας μεταξὺ τῶν πιστῶν, μεταξὺ τῶν νεοσύστατων Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν Συνεργατῶν τῆς Ἱεραποστολῆς.

Ἔτσι, δίπλα στὸ κήρυγμα, στὸ ἄοκνο ἐνδιαφέρον καὶ «τὴν μέριμνα πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν», δίπλα στὴν μεθοδικὴ ἐργασία, λειτουργεῖ ἕνα πλέγμα ἐπαίνων, εὐχαριστιῶν καὶ κυρίως ἀγάπης, ποὺ στηρίζει, προάγει καὶ κάνει ἐλκυστικὸ τὸ ἱεραποστολικὸ ἔργο.

Ἄραγε, αὐτὴ ἡ «τεχνικὴ τῆς ἐπικοινωνίας» τοῦ Ἄπ. Παύλου, μήπως πρέπει ἰδιαιτέρως νὰ προσεχθεῖ καὶ στὰ ἱεραποστολικά ἀνοίγματα τῆς ἐποχῆς μας σήμερα, ποὺ ἡ ἐπικοινωνία ἔγινε ἐπιστήμη καὶ καθοδηγεῖ ἡγέτες, πολιτικούς, ἐπιχειρήσεις καὶ ἐπιχειρηματίες πρὸς τὴν ἐπιτυχία καὶ τὸ κέρδος; Σήμερα, ποὺ ὅλα τὰ μέσα ἐνημέρωσης, ἔντυπα καὶ ἠλεκτρονικά, ἐκφραστικά ἀληθινῆς ἢ ψεύτικης τέχνης, ὀνομάζονται «μέσα ἐπικοινωνίας», ἔστω κι' ἂν στὴν οὐσία ἀπομονώνουν τοὺς ἀνθρώπους ἢ τοὺς μεταβάλλουν σὲ μάζα ἀσκώντας πλύση ἐγκεφάλου;

Ὁ Ἄπ. Παῦλος, δίδοντας πνευματικὸ περιεχόμενο, καθὼς γράφει στοὺς Φιλιππισίους, «τὴν αὐτὴν ἀγάπην ἔχοντες σύμψυχοι τὸ ἐν φρονούντες» (Φιλ. β' 2), καὶ στοὺς Ἐφεσίους, «σπουδάζοντες τηρεῖν τὴν ἐνότητα τοῦ Πνεύματος ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς εἰρήνης» (Ἐφεσ. δ' 3), μᾶς ὑπογραμμίζει αὐτό, ποὺ τόσο ἀναγκαῖο εἶναι γιὰ ὅλους μας καὶ πολὺ ἀποτελεσματικὸ γιὰ τὴν Ἱεραποστολή, δηλαδὴ τὴν ἀγάπη.

Ἐνα κλειδί, ἕνας κρῖκος ἀγάπης, δεσμῶν καὶ ἐπικοινωνίας ποὺ χρησιμοποιοῖ ὁ Ἄπ. Παῦλος, πέρα ἀπὸ τοὺς ἐπαίνους καὶ τὶς πολλὰς εὐχαριστίες πρὸς ὅσους συνεισφέρουν στὸ ἔργο τῆς ἐκκλησίας (Ρωμ. ις' 3), εἶναι οἱ ἀσπασμοί.

Πάνω ἀπὸ πενήντα φορές στὶς Ἐπιστολές του κάνει λόγο γιὰ ἀσπασμούς, ἀσπασμούς ποὺ στέλνει ὁ ἴδιος πρὸς τοὺς Συνεργάτες του ἢ πρὸς τοὺς παραλήπτες τῶν Ἐπιστολῶν, ἀσπασμούς ποὺ διαβιβάζει ὁ ἴδιος ἀπὸ ἢ πρὸς τοὺς Συνεργάτες.

«*Ἀσπάσασθε, γράφει, Πρίσκιλλαν καὶ Ἀκύλαν, ἀσπάσασθε Μαριάμ, Ἀνδρόνικον καὶ Ἰουνιάν*», καὶ ἓνα πλήθος Συνεργατῶν ποὺ μνημονεύει στὸ 13^ο κεφάλαιο τῆς πρὸς Ρωμαίους Ἐπιστολῆς. Ἄλλοῦ πάλι: «*Ἀσπάζεταιται ὑμᾶς Πρίσκιλλα καὶ Ἀκύλας, αἱ ἐκκλησία τῆς Ἀσίας, οἱ ἀδελφοὶ πάντες*», στὸ 13^ο κεφάλαιο τῆς Α΄ Κορινθίου.

Καὶ ἀσπασμὸς σημαίνει χαιρετισμὸς, δηλαδὴ εὐλικρινῆς καὶ τρυφερῆ ἐκφραση ἀγάπης, γιὰτὴ ἡ ἀγάπη πρέπει νὰ ἐξωτερικεῖται καὶ ὁ ἄλλος ἄνθρωπος νὰ νιώθει τὰ αἰσθήματα τῆς ἀγάπης μας. Καὶ προσθέτει ὁ Ἄπ. Παῦλος, γιὰ νὰ συμπεριλάβει ὅλους, «*ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἀγίῳ*» (Ρωμ. 13^ο καὶ Α΄ Κορ. 13^ο).

Αὐτὸ τὸ πλησίασμα, τὸ καλοπροαίρετο ἄγγιγμα, πόσα θὰ εἶχε καὶ σήμερα νὰ πεί στοὺς ἀνθρώπους τῆς μοναξιάς, τῆς ἀδυναμίας καὶ τῶν εἰδικῶν ἀναγκῶν.

Πολλές φορές, ἴσως καὶ τὶς περισσότερες, μία ζεστὴ ἀγκαλιὰ ἢ ἓνα ἀδελφικὸ φίλημα εἶναι καὶ ἱεραποστολικὰ ἀποτελεσματικότερο ἀπὸ ἓνα κήρυγμα ἢ μιὰ ὑλικὴ προσφορά.

«*Ἀσπάσασθε, λοιπόν, ἐν φιλήματι ἀγίῳ*», λέγει ὁ Ἄπ. Παῦλος καὶ σὲ μᾶς, ὅπως καὶ σὲ ὅλους, ὅσοι λαχταροῦν νὰ προκόβει ἡ Ἱεραποστολὴ τῆς Ἐκκλησίας.

* * *

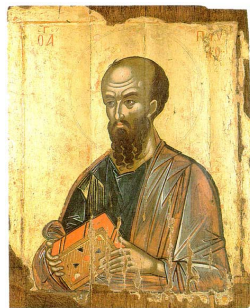
Στὸ ἱεραποστολικὸ ἔργο τοῦ Ἄπ. Παύλου ὑπηρετήσαν πολλοὶ ὡς Συνεργάτες του. Ἀνάμεσα σ' αὐτοὺς καὶ μεγάλες γυναικεῖες μορφές ἢ μᾶλλον ἀσήμαντα πρόσωπα τῆς καθημερινῆς ζωῆς.

Ἀναγεννημένους ὁμως ἐν Χριστῷ καὶ διακονώντας τὴν Ἱεραποστολή, μ' ἄλλα λόγια τὴν σωτηρία τοῦ κόσμου, ἐγίναν μεγάλες, ἐπόνυμες, Ἅγιες.

Προβάλλουν σήμερα ζωντανὰ καὶ δραστήρια πρότυπα γιὰ τὰ μέλη τῆς Ἐκκλησίας.

Ἄν σκεφτοῦμε δέ, πὼς μὲ τὸν ὄρον Ἐκκλησία νοεῖται ἢ καθ' ὅλου Ἐκκλησία, συνεπῶς καὶ ἡ Θριαμβεύουσα, τότε ἡ ἐπίδραση τῶν Ἁγίων αὐτῶν Μορφῶν εἶναι μεγάλη καὶ στὴν σύγχρονη Ἱεραποστολή⁵.

Ἡ συμβολὴ τους συνεχίζεται κυρίως μὲ τὴν προσευχή τους, ἀλλὰ καὶ μὲ τὶς μνημες ποὺ ἄφησαν σὲ μᾶς, τὴν Στρατευομένη Ἐκκλησία, ποὺ πρέπει νὰ κρατᾶμε τὴν σκυτάλη καὶ νὰ «*τρέχωμεν τὸν προκείμενον ἡμῖν ἀγῶνα*» (Εβρ. 11^ο).

Γιατί, ἡ Ἱεραποστολή δὲν πρέπει νὰ εἶναι θέμα μόνο τῶν Ἱεραποστόλων, ἀλλὰ καὶ ὅλων τῶν πιστῶν στὸ σύνολό τους καὶ καθενὸς χωριστά. Χαρίσματα ἔχουμε ὅλοι, ὅπως λέει ὁ Παῦλος, «ὡς μέλη τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ διάφορα, εἴτε προφητείαν κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῆς πίστεως, εἴτε διακονίαν... εἴτε ὁ διδάσκων ἐν τῇ διδασκαλίᾳ, εἴτε ὁ παρακαλῶν ἐν τῇ παρακλήσει, ὁ προϊστάμενος ἐν σπουδῇ, ὁ ἐλεῶν ἐν ἰλαρότητι» (Ρωμ. ιβ' 5-8).

Αὐτὰ τὰ Χαρίσματα ποὺ μᾶς ἔχουν δοθεῖ, ὀφείλουμε νὰ τὰ θέσουμε στὴν ὑπηρεσία τοῦ Ἄλλου, τοῦ Πλησίον, τοῦ Ἀδελφοῦ τοῦ Κυρίου μας, εἴτε βρίσκεται μέσα στὸ σπίτι μας, εἴτε στὴν μικρὴ ἢ μεγάλη πατρίδα μας, εἴτε στὴν πιὸ μακρινὴ ἄκρη τῆς γῆς.

Ἐπὶ Παῦλος μάλιστα μᾶς προτρέπει σὲ εὐγενῆ συναγωνισμό ἀγάπης καὶ προσφορᾶς, λέγοντας: «τῇ φιλαδελφείᾳ εἰς ἀλλήλους φιλόστοργοι, τῇ τιμῇ ἀλλήλους προηγούμενοι, τῇ σπουδῇ μὴ ὀκνηροί, τῷ πνεύματι ζέοντες, τῷ Κυρίῳ δουλεύοντες... τῇ προσευχῇ προσκαρτεροῦντες, ταῖς χρείαις τῶν ἁγίων κοινωνοῦντες» (Ρωμ. ιβ' 9-13).

Ἐτσι βιώνεται αὐθεντικὰ ἡ χριστιανικὴ ζωὴ καὶ διαμορφώνεται ἡ ἱεραποστολικὴ συνείδηση, ποὺ δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο παρὰ συντονισμὸς τῆς ψυχῆς στὸ πνεῦμα τῶν Ἀποστόλων, ποὺ κλήθηκαν νὰ γίνουν Μάρτυρες τῆς Ἀναστάσεως «ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς».

Σὲ τελευταία ἀνάλυση, αὐτὸ ποὺ ἔχει σημασία γιὰ μᾶς, ἄνδρες καὶ γυναῖκες, δὲν εἶναι τὸ τί θὰ ποῦμε ἢ τί θὰ κάνουμε, ἀλλὰ τὸ πῶς θὰ εἴμαστε μία ζωντανὴ μαρτυρία τῆς παρουσίας τοῦ Θεοῦ στὸν κόσμο.

(*) Ἐπιμέλ. ἡμετ.

1. Holzner, *Παῦλος*, Ἀθήναι 1955, σσ. 229-230.
2. Εὐ. Θεοδώρου, *Χειροτονία καὶ χειροθεσία τῶν Διακονιστῶν*, Ἀθήναι 1954.
3. Εὐ. Θεοδώρου, *Ἡρωῖδες τῆς Χριστιανικῆς Ἀγάπης*, Ἀθήναι 1949, σ. 23.
4. Ἦλ. Βουλγαράκη, *Ἱεραποστολή*, ἐκδ. «Ἀρμός», σσ. 49-50.
5. Ἦλ. Βουλγαράκη, *Ἱεραποστολή*, ἐκδ. «Ἀρμός», σ. 260.